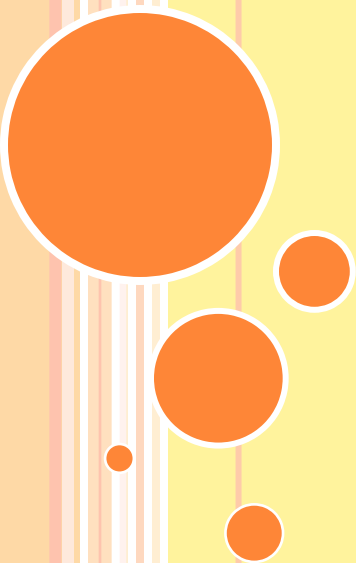

Титова Любовь Сергеевна
МБОУ ТЖСОШ им. С. А. Зверева
Арылах/Сунтарский
Көмүстээх үрүйэ

НИКОЛАЙ ЯКУТСКАЙ

50811

ООО

"РУССКАЯ КОМПАНИЯ-1"

серьги
закор 583

Вес, гр.

2.34

Цена

за 1гр.

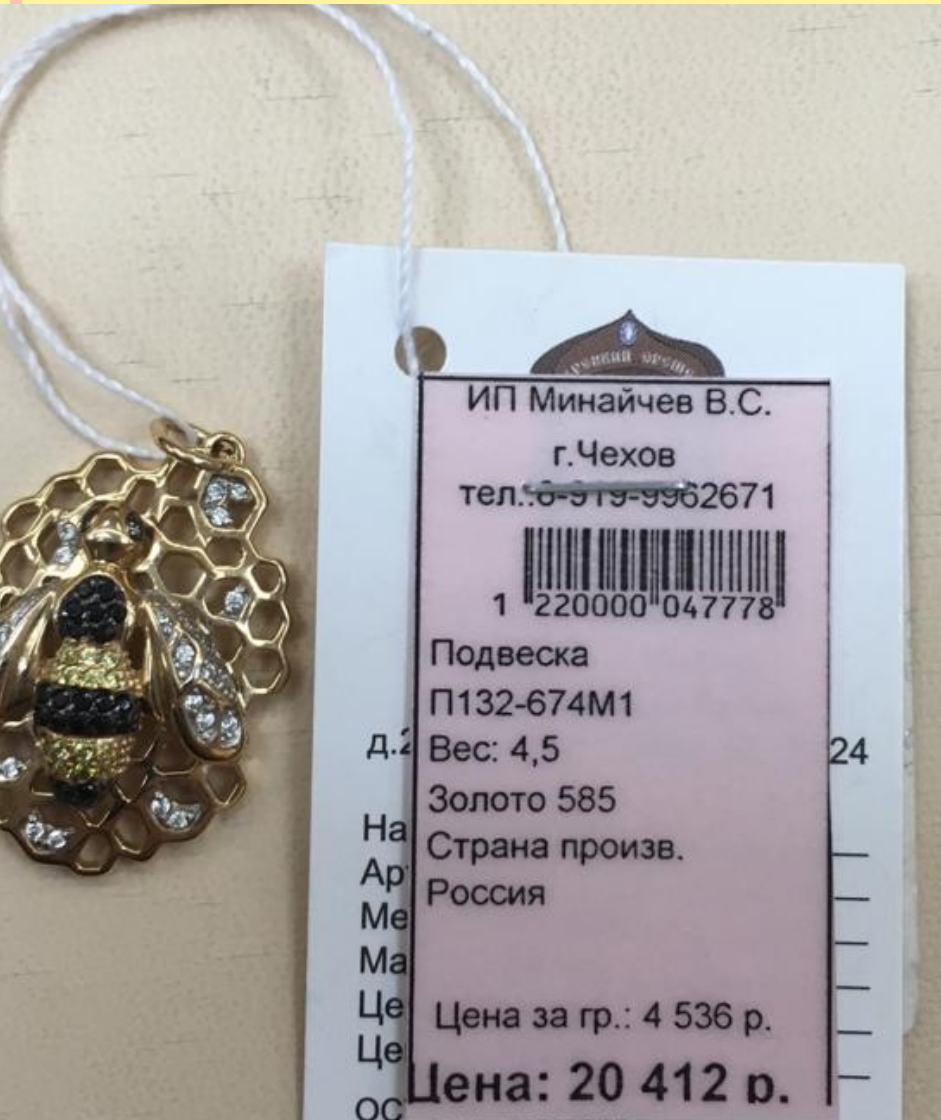
32 900-45

Цена

изд.

76000

г. НОВОСИБИРСК
Свидетельство
№304540434900661

ЮВЕЛИРНОЕ ИЗДЕЛИЕ

Наименование Цепь

Артикул

Проба 585

Масса изд. 26,64

Размер 56 см

Цена за гр. 2520

Цена изд. 67932

Сделано в России

Масса: 1.60гр.

Разм.: 16.50

Кольцо

6 2 8 7 4 6 5 1

Артикул:

R01-SOL24-020-G2

Исп. Кр-57-0.20 4/7A

ТУ 117-4 2099-2002

46,698.00 .-

434

4 990 ₽ *

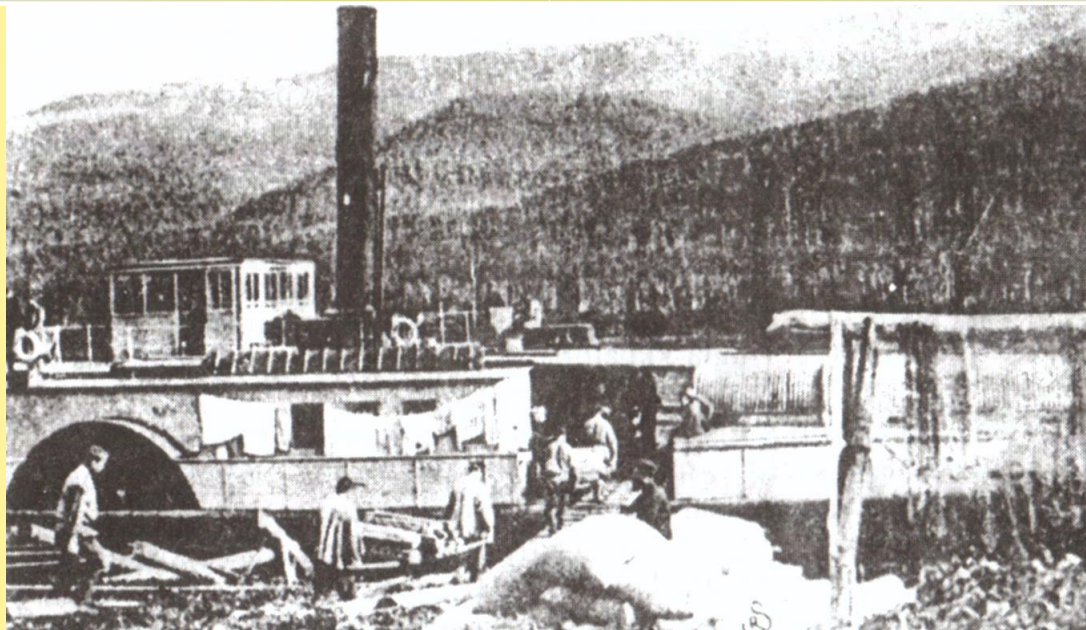
Обручальное кольцо из
золота – Прием заказов...

SUNLIGHT

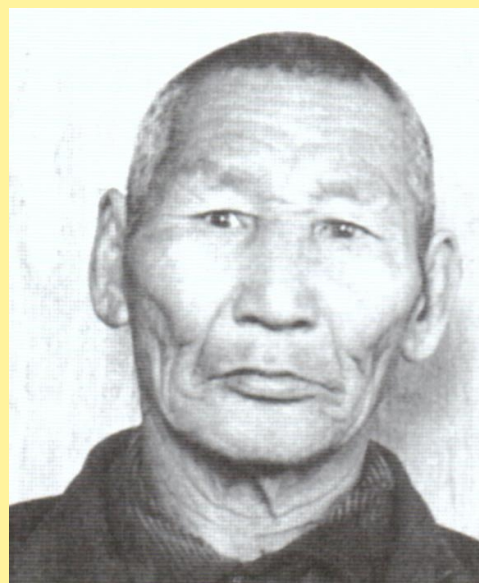
42 160 ₽ *

Золотое обручальное
кольцо «Бриллианты...

- XVIII-с үйэбэ Витим таһыттан көмүс көстүбүтэ. Онтон XIX-с үйэ 40-с сылларыгар бастакы көмүс бириискэлэрэ арыллыбыттара. Олохтоох баайдар атыыга-эргиэннэ быһаччы кыттыбытынан барбыттара. 1859 с Өлүөхүмэбэ 15 көмүс сууйар бириискэбэ 169 буут көмүс булуллубута. Бириискэ үлэһиттэрин бородууктанан хааччыйыыга 1 мөлүйүөн курдук ороскуоттанара.

- 1923 сыллаахха Алданна бастакы кыһыл көмүстээх сирдэри латыш В.П.Бертин, саха М.П.Тарабукин арыйбыттара. Алданна дылы кыһыл көмүс хостооһуна сылтан сыл ахсын киэн далааһыннаахтых ытыллан испитэ.

Е.М. Ярославский

Атырдыах ыйын 20 күнүгэр 1926с
Алданна маннайгы драга
тутулан бүппүтэ. Сарсыныгар
драганан боруобалаан сууйуу
буолбута. Алтынны 25 күнүгэр
драга үлэбэ киирбитэ. Драгаба Ф.
Э. Дзержинскэй аата
ингэриллибитэ. Маннайгы драга
тутуутун коммунист А. А.
Нелвецкэй салайбыта.

1927 с алтынны ыйга иккис драга
үлэбэ киирбитэ.

1932 с Алданна бэһис драга
тутуллубута.

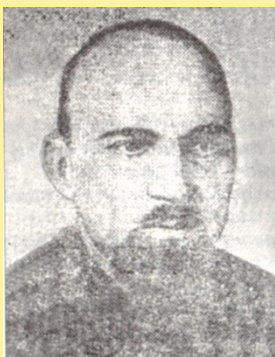
Сыыппаралар уонна чахчылар

Бүтүн Саха сиринээҕи Советтар I – ы съездэрэ (ахсынньы 27 к. 1922 с. – тохсунньу 19 к. 1923 с.) Алдан, Өлүөхүмэ, Бүлүү өрүстэр тардыыларыгар кыһыл көмүһү көрдүүр уонна хостооһунун тэрийэр соругу туруорбута.

Саха АССР Эргиннэ уонна промышленноска народнай комиссариатын быһаарыытынан тэриллит коммунист В. П. Бертин баһылыктаах Алданна барар артыал кулун тутар 30 күнүгэр 1923 с. бу комиссариаты кытта дуогабар түһэрсбитэ. Артыалга нууччалар, татаардар, латыштар, сахалар барыта 18 киһи баара. Муус устар 6 к. кинилэр Якутскайтан айанна туруммуттара.

Муус устар 30 к. 1923 с. бу артыал Орто Салаа диэн үрэххэ тийбитэ. Онтон М. П. Тарабукин ыам ыйын 26 күнүгэр Орто Салааҕа түһэр кыра үрүйэҕэ тийэн тохтообута.

- Эдуард Петрович Берзин сэтгэн 13 күнүттэн 1931с «Дальстрой» бастагы директорынан аламмыта. Халымаба Сэйимчээнгэ тэриллит бу оччолорго Алдан кэнниттэн иккис көмүһү көрдүүр үлэ ытыллыбыта. Тутууга, шахтаба үлэбэ 1957 сылга диэри барыта 105 лаабыр ГУЛАГ хаайыылаахтарын үлэлэппиттэрэ. Экспедиция тэрийэн Саха сиригэр элбэх көмүс саппааһа булуллубута. Бу кэм устата Зырянкаба, Дьэбэрики Хайаба, Уус-Ньараба, Энэ хайаба, Баатабайга, Депутатскайга «Якутзолото» тэрилтэбэ бас бэринэр элбэх промышленнай киин тэриллиттэ.
- (Дьэбэрики Хайа – Томпо, Баатабай- Верхоянск)

Ийэ дойдуга элбэх
көмүһү биэрээри
комсомол путевкатынан
бу тыйыс дойдуга кэлбит
уонунан омук оҕолоро
бааллара. Оччолорго
шахтаҥа көмүс хостуур
үлэ олус ыарахан этэ.
Таңас-сап даҕаны кэмчи
буолта.

Урут буор үлэтин билбэтэх дьонно анардас хойгуо, луом
тимир уонна тимир күрдьэх күүһүнэн күнү быһа үлэлээһин
чаҕытыылаах буолбута. Кинилэр хайа сингнэн, таас үрэхтэр
күрүлгэннэригэр оҕустаран, мунан, астара да бүтэн араас
быһылаанна түбэхэллэрэ.

Дьахталлар уһаат аһаарын быһан баран атахтаабыт курдук тими́р хоруудаларга , хас биирдии бэйэлэрэ, 25-тии куул кумабы сууйар эбиттэр. 1931-1932 сс кыһын Алданна саха ыччата үлэлии кэлиитэ биллэрдик эбиллибитэ. Сааскы ыйдар эргин шахталарга кыргыттар эмиэ баар буолбуттара.

Николай
Гаврилович
Золотарёв –
Якутской
(1908-1995)

Золотарев Николай Гаврилович —
Николай Якутской — Саха Республикатын
народнай суруйааччыта.

Үөһээ Бүлүү улуунугар Харбалаах
нэһилиэгэр 1908с. сэтинньи ый 22 күнүгэр
төрөөбүтэ. 1919с. Харбалаах начальнай
оскуолатыгар 11 сааһыгар үөрэнэ киирбитэ.

Үһүс сылыгар гражданскай сэрии
сабаламмыта, онно кинини комсомолга
ылбыттара.

Бүлүү куоратыгар 8-с кылааһы бүтэрбитин
кэннэ Владивостоктааҕы байыаннай
оскуолаҕа ыыталлар.

1930с. Владивосток куоракка Кыһыл
армия командирдарын оскуолатын
ситиһиилээхтик бүтэрэр уонна Молдавияҕа
пограничнай чааска сулууспалыы барар.

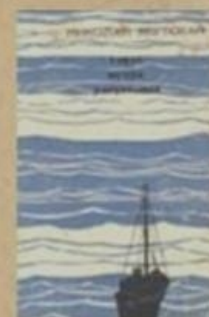
Сулууспалыы сылдьан Н.К.Крупская
аатынан академияны бүтэрэр.

1938с. демобилизацияланар, Молдавияға Тирасполь куоракка, кэргэнин дойдутугар, хаалар. Бу кэмнэ Украина, Молдавия хаһыаттарыгар нууччалыы тылынан очеркалары бэчээттэтэрэ. «Особняк Любы Одесской» диэн очеркатыгар аан бастаан Николай Якутскай диэн псевдонимынан илии баттыыр. Бу псевдонима, кини норуотунан киэн туттуутун, Сахатын сиригэр тапталын, ахтылҕанын кэрэһитэ буолар.

Саамай бастаан көмүс, алмаас тиэмэтин
арыйбыт — кини, саха суруйааччыларыттан
элбэхтик айбыт — кини, саамай элбэх
ааҕааччылаах ааптар — кини, тахсыбакка
сытар саамай элбэх кинигэлээх — кини... /
Семен Руфов 1985 /

Суруйааччы чулуу айымньылары:

Роман: «Төлкө» – трилогия

Сэһэннэрэ:

1. «Көмүстээх үрүйэ»
2. «Алмааны көрдөөччүлэр»
3. «Алмаас уонна таптал»
4. «Маннайгы хамнас»
5. «Адаба»
6. «Аран уонна таптал»
7. «Илин уонна арбаа»
8. «Сүтүк»

Кини айымньылар элбэх араас тылынан
бэчээттэммиттэрэ:

*Немецтии

*Английскайды *Полякты

*Чехтии

*Латышты

*Украиналы *Белорустуу

Николай Якутскай «Көмүстээх үрүйэ» сэхэнэ саха литературатыгар промышленность тиэмэтигэр суруллубут айымньылартан биир бастакылары уонна бастыгнара.

1947 сыллаахха Саха өрөспүүбүлүкэтэ тэриллибитэ 25 сыла туолуутугар өрөспүүбүлүкэтээҕи уус-уран айымньыны көрүүгэ «Көмүстээх үрүйэ» сэхэнэ бастакы бириэмийэни ылбыта.

Сэхэн 1948 сыллаахха туспа кинигэнэн тахсыбыта.

Сэбиэскэй сойуус тэриллибитэ 50 сылын туолуутугар «Золотой фонд советской литературы» диэн уус-уран литература чулуу айымньыларын испииһэгэр киллэрбиттэрэ.

НИКОЛАЙ ЯКУТСКИЙ

**Золотой
ручей
Искатели
алмазов
Алмаз
и любовь**

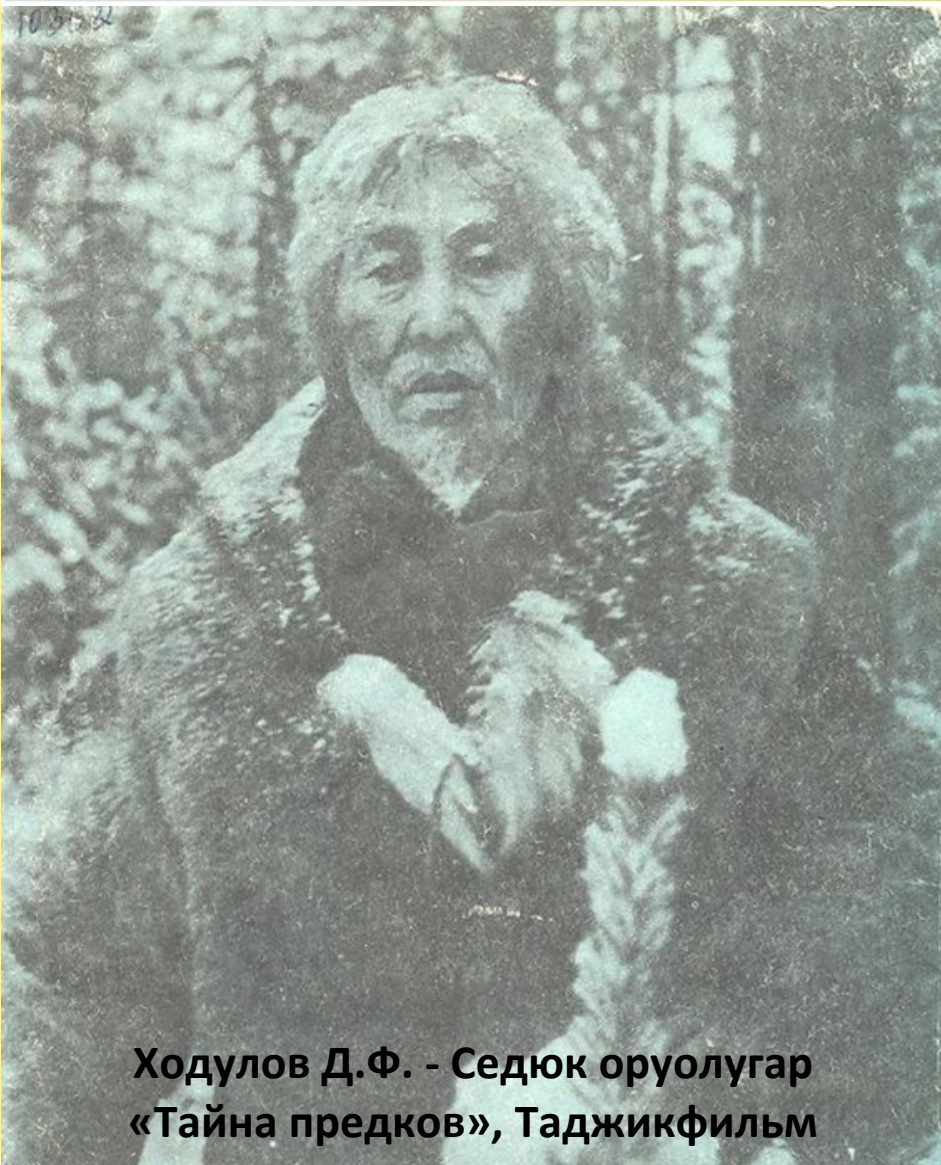

Киинэ буолбут айымньылар.

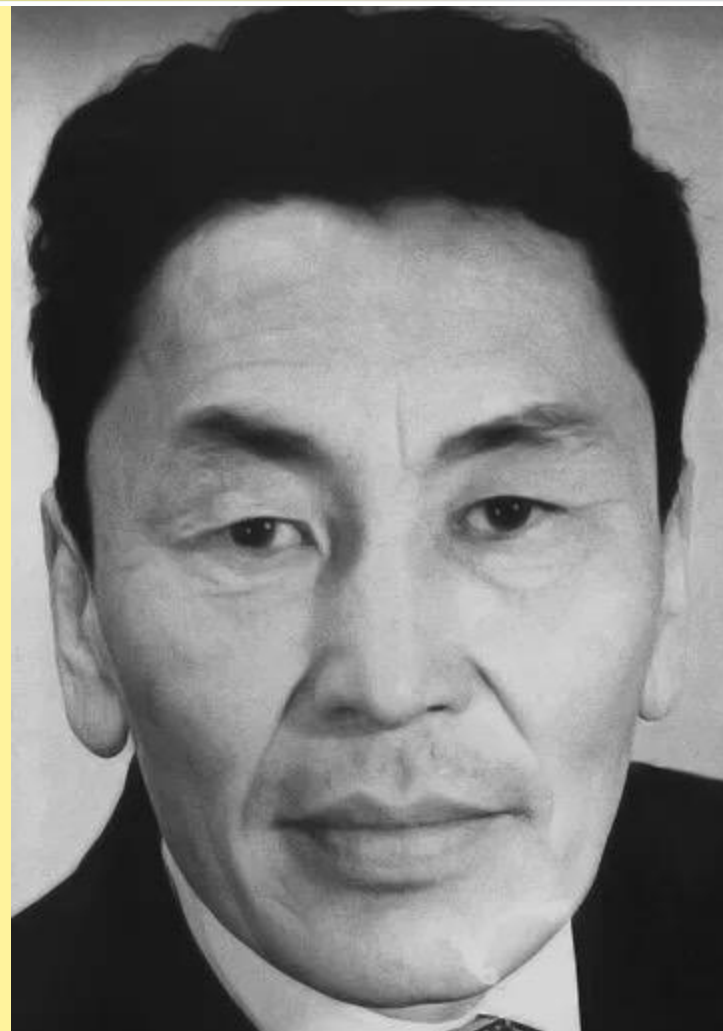

Ходулов Д.Ф – Сөдүк оруолугар.

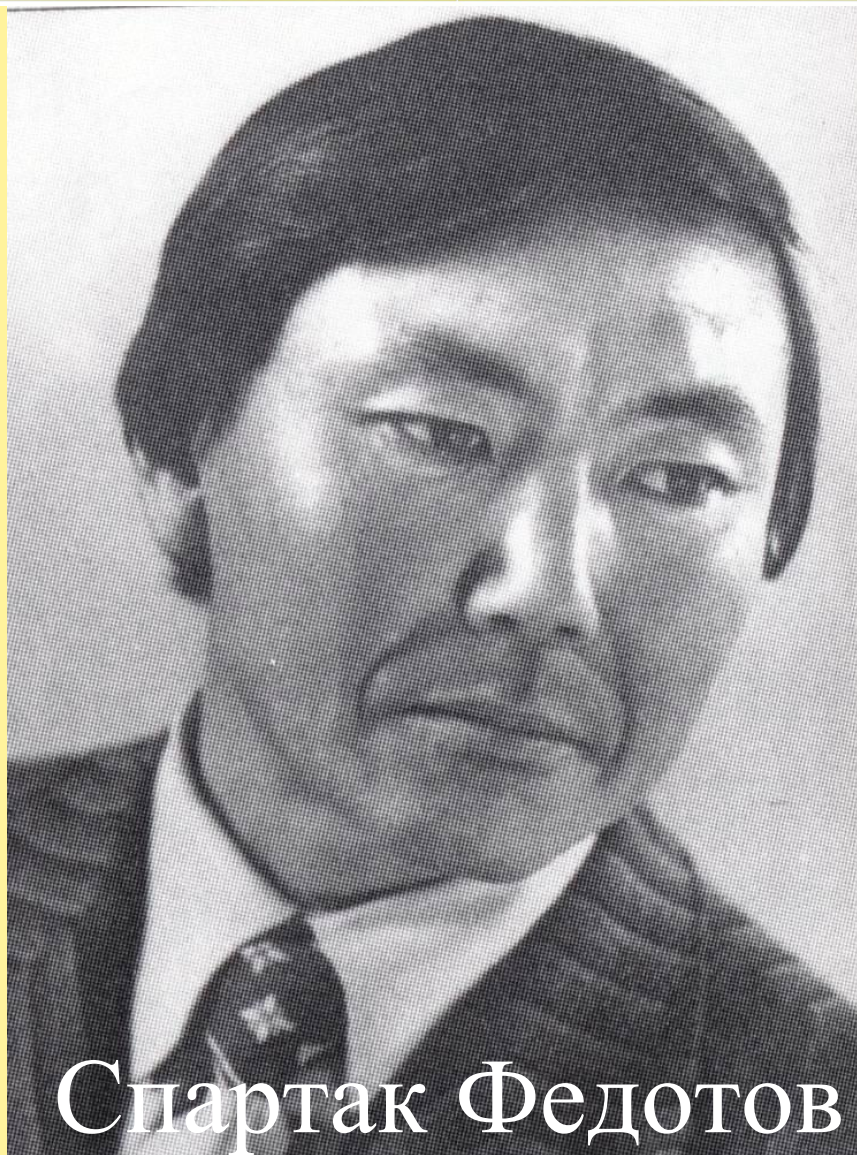
“Көмүстээх үрүйэ” сэһэнэ, саха суруйааччыларын айымньыларыттан бастакынан, “Өбүгэ кистэлэнэ” диэн “Таджикфильм” студияба 1972 с. киинэ буолан уһуллубута.

Ходулов Д.Ф. - Седюк оруолугар
«Тайна предков», Таджикфильм

Дмитрий Ходулов

Спартак Федотов

Анатолий Васильев

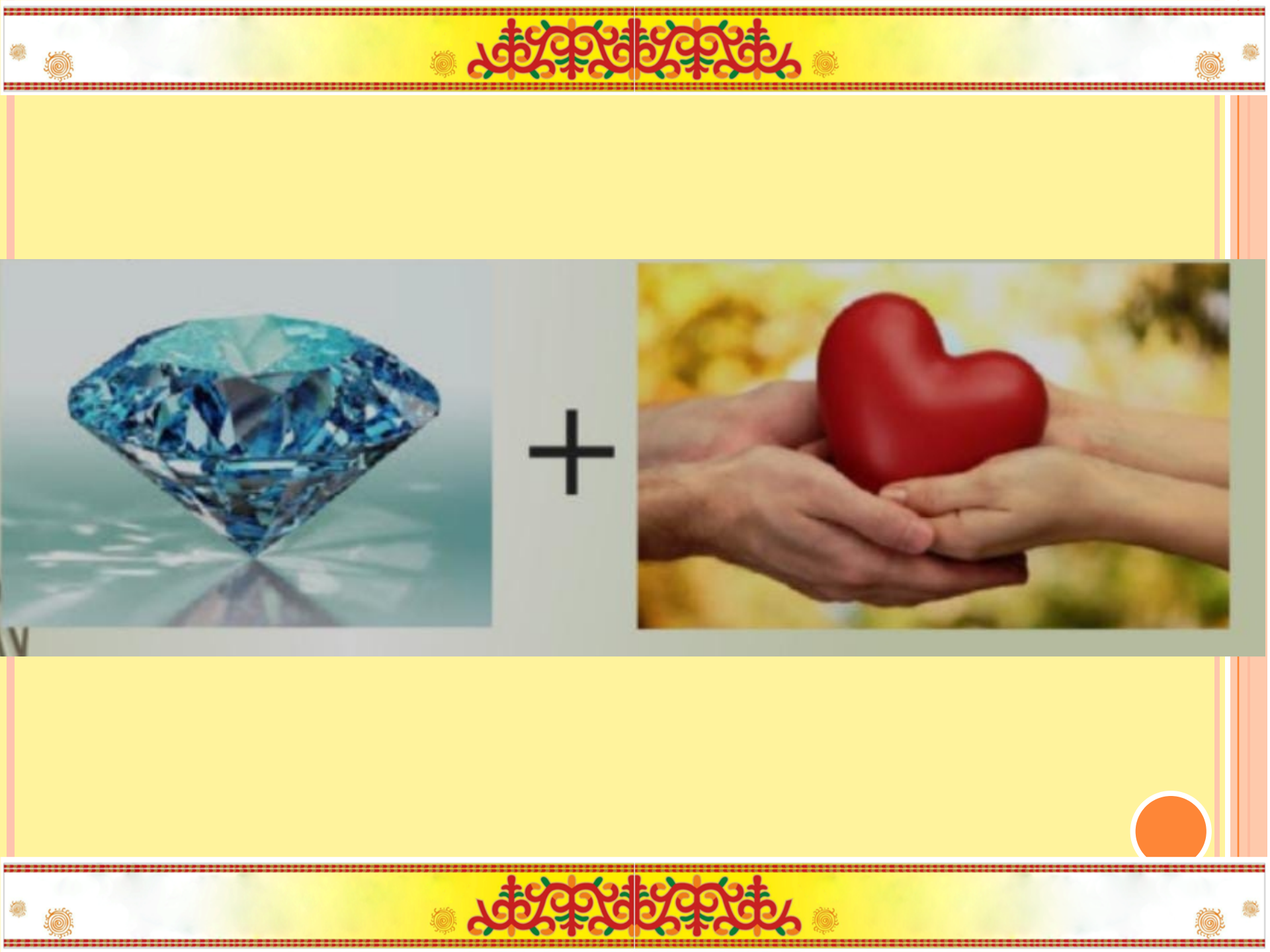
ЫЙЫТЫЫЛАРГА ЭППИЭТТЭЭ

СЫННЪАНА ТААРЫЙА

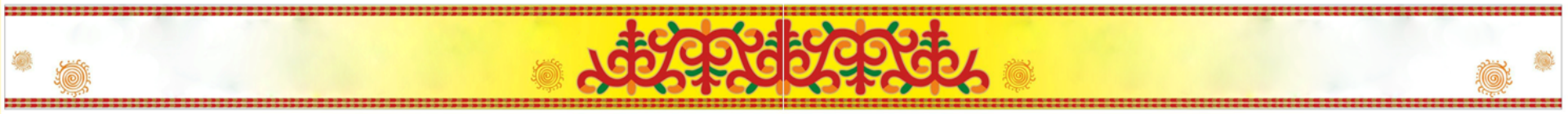
Айымньыларын таайыҥ

+

1

БӨЛӨБҮНЭН ҮЛЭ

"Аран уонна таптал" ("Проказа и любовь") романа
2008 с. Үөһээ Бүлүүгэ «Хотун Бүлүү» студияҕа
уһуллубута.

Туруорааччы режиссер: Александр Адамов

Сценарийы суруйуу: Татьяна Борисова

Сүрүн оруоллары толордулар: Светлана
Герасимова, Алексей Константинов

Усть-Янский улус

Саха народнай
суруйааччыта С. Тумат
хотугу эйгэбэ сирдээх-
уоттаах Усуйаана улуһун
туһунан суоллаабы
бэлиэтээһиннэриттэн.

- «Бу Севернэй диэн билигин бырабыллан турар. Манна «Куларзолото» диэн тэрилтэ урут 15 тыһыынча нэһилиэнньэлээх эбит. Олор мантан баралларыгар барытын уоттаан барбыттар. Ол умайбыт дьиэлэргэ билигин тыаттан куобахтар хорҕойоллор... Эстибит олох уонна куобахтар. Уматыллыбыт дьиэлэр түннүктэрэ өһөспүттүү оноһон тураллар... Көрүүххэ дьулаана сүрдээх...»

Балыттарын үүнүстүгү

«Ити курдук, Николай
Якутской «Көмүстээх үрүйэ»
сэһэнигэр кэпсэнэр Сөдүк
кырдыаҕас өтө көрбүтүнүү, бу
сирдэргэ киһи дыксиниэх
сүүһүнэн миэтэрэ сирдэргэ дьөлө
хаһыылар, томточчу кутуллубут
оноруу хайалар харах ыларын
тухары тэнийэн дыапталлыбыттар.
Хаһан эрэ Дьугдьуур хайаларын
былаһын тухары сүүһүнэн
табалаах дьон көһө
сылдыбыттара. Билигин таба
аһылыга суох буолан, олох ыараан
бары көһөн барбыттар.

«Алдьархайтан ас таһаарбыт» диэбиккэ дылы, көмүс хостуур улахан бириискэлэр сабыллыахтарыттан ыла, айылҕа барахсан оһорунуох курдук буолан эрдэҕэ. Оччотообуга айылҕа харыстабылыгар туох да улахан үлэ ытыллыбатах. «Көмүс хостуур артыаллар көмүһү хостоотубут да көһөбүт, атын сиргэ сыбарыйан биэрэбит» диэн өйдөбүллээх үлэлээбиттэрэ биллэр. Билигин да көмүс хостообут сирдэрэ тараҕай хара сиригэр бүрүллэн сытар. Аны сууйбут уулара Аккра үрэххэ түһэн, Ааллаабынан Алдаммытыгар сүүрүгүрэн эрдэҕэ... Ити курдук төрүт олохтоох көс эбэнкилэр табалара эстибитин курдук бэйэлэрэ да, күн сириттэн көбүрөөн эрдэхтэрэ... Маннык олохтон Сэдьүк оһонньор эрэйдээх: «Көмүс — эбэнки баайа буолбатах,» - диэтэҕэ. Джулия Попова. Эдьээн. Уус-Майа улууһа. 2011 сыл.

Николай Зверев

Дмитрий Зверев

КЫНЫЛ КӨМҮС

**ЫАР
ТЫЫНА**

ДМИТРИЙ ЗВЕРЕВ

ХААН

ХҮҮН

БУПУМНЬУ

ТҮМҮК

- * КӨМҮС ЭБЭНКИ БААЙА БУОЛБАТАХ
- * КЫРДЬАҖАС КИҢИ СҮБЭТЭ ДЬОЛГО
ТИЭРДЭР
- * КЫРДЬАҖАҢЫ ХААҢАХХА ХААЛЫЫ
СЫЛДЬАН СҮБЭЛЭТ
- * АЙЫЛҖА ТӨҢӨ ДА БААЙ БУОЛЛАР,
УОЛБАТ ОЙБОН, ТҮГЭҖЭ СУОХ
СУНДУУК БУОЛБАТАХ ЭБЭЭТ! (ИВАН
ГОГОЛЕВ)
- * ТӨРӨӨБҮТ ДОЙДУГУН ХАРАҖЫН
ХАРАТЫН КУРДУК ХАРЫСТАА

Болџомтоџут иһин махтанабын!

